

UDENRIGSMINISTERIET

HPA, sagsnr.: 2020-8103
Den 8. april 2020

Uformel videokonference for udenrigsministre (handel) den 16. april 2020

SAMLENOTAT

1. Handelspolitiske aspekter af COVID-19-krisen 2

1. Handelspolitiske aspekter af COVID-19-krisen

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På videokonferencen ventes en drøftelse af de handelspolitiske aspekter af COVID-19-krisen, herunder implikationer for EU's handelsrelationer til tredjelande og for bæredygtigheden af de globale værdi- og forsyningskæder. Kommissionen ventes konkret at orientere om eksportrestriktioner for medicinsk udstyr, herunder EU's implementeringsforordning om eksportautorisationer, kontakter til tredjelande om forsyning af medicin og værnemidler, samt forhold omkring screening af investeringer relateret til kritisk infrastruktur på sundhedsområdet. Kommissionen ventes endvidere at afrapportere fra G20-handelsministerrådsmøde den 30. marts.

2. Baggrund

I lyset af den aktuelle COVID-19-krise og det deraf følgende aflyste handelsministerrådsmøde den 12. marts, har formandskabet på bl.a. dansk opfordring indkaldt til en drøftelse pr. videokonference af de handelspolitiske aspekter af krisen.

Handelspolitikken spiller en vigtig rolle i afbødningen af de økonomiske konsekvenser af COVID-19 – både i den akutte krise og på lang sigt i forbindelse med den økonomiske genopretning. Stats- og regeringscheferne understregede den 26. marts vigtigheden af internationalt samarbejde og multilaterale løsninger i håndteringen af pandemien og dens konsekvenser. Det fremhæves, at man er rede til at styrke bæredygtigheden af de globale integrerede værdi- og forsyningskæder med henblik på at tilpasse dem i det nødvendige omfang, og for at afbøde krisens negative socioøkonomiske virkninger.

G20-landenes handels- og investeringsministre har i en fælles udtalelse den 30. marts ligeledes opfordret til, at man samarbejder globalt om at holde vitale forsyningskæder åbne i en fælles front mod COVID-19. Såfremt der anvendes foranstaltninger som eksportrestriktioner, bør disse være målrettede, proportionale, gennemsigtige og midlertidige, og i overensstemmelse med WTO-regler.

COVID-19-krisen kan risikere at forøge spændinger i en i forvejen presset global handelspolitisk situation. Et antal medlemsstater, herunder Danmark, er fx bilateralt blevet anmodet af USA om at bistå med medicinsk udstyr i en situation, hvor EU internt oplever forsyningsudfordringer. EU oplever desuden urimelig praksis i forhold til udførsel af medicin og aktivstoffer fra Indien.

Kommissionen har den 15. marts – via en gennemførelsesforordning (2020/402) – iværksat kontrol med eksport af personlige værnemidler til tredjelande med henblik på at afhjælpe og forhindre forsyningsproblemer i EU. Foranstaltningen er tidsbegrænset til seks uger. Beslutningen er kommet efter, at flere medlemsstater har indført eksportforbud af værnemidler internt i EU, som bl.a. også ramte Italien, der har oplevet store forsyningsproblemer. Som følge heraf er en lang række, men ikke alle, nationale eksportrestriktioner fjernet. Folketingets

Europaudvalg blev orienteret om gennemførselsforordning 2020/402 ved Erhvervsministeriets notat af 19. marts.

Endvidere har Kommissionen den 3. april 2020 vedtaget en beslutning i hasteprocedure om tidsbegrænset moms- og toldfri import af varer, der er nødvendige for at bekæmpe effekterne af COVID-19-udbruddet. Forudsætningen er, at varerne importeres af statslige organisationer mm. og anvendes i relation til den nuværende katastrofesituation. Folketingets Europaudvalg blev orienteret om beslutningen via Skatteministeriets notat af 27. marts.

Parallelt hermed har EU-kommissionen den 25. marts i meddelelsen 2020/1981 – bl.a. foranlediget af COVID-19-krisen - udgivet et sæt retningslinjer i relation til medlemsstaternes mulighed for screening af udenlandske investeringer inden for kritiske industrier. Retningslinjerne skal særligt ses i forhold til opretholdelse af produktion af nødvendigt medicinsk udstyr og beskyttelsesudstyr i EU samt imødegå et utilsigtet, kortsigtet udsalg af kritisk infrastruktur i EU under kriseperioden. Retningslinjerne knytter sig til EU-forordningen 2019/452 om screening af udenlandske investeringer, som finder anvendelse fra den 11. oktober 2020.

3. Formål og indhold

Handelsministrene ventes på baggrund af en orientering fra Kommissionen at drøfte de handelspolitiske aspekter af COVID-19-krisen, herunder implikationer for EU's handelsrelationer til tredjelande og for bæredygtigheden af de globale værdi- og forsyningskæder. Der ventes desuden en drøftelse af, hvorledes handelspolitikken kan bidrage til at forberede grundlaget for en økonomisk genopretning.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres i forbindelse med den uformelle videokonference.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant, da EU har enekompetence på området for den fælles handelspolitik. Det bemærkes, at der ikke træffes formelle beslutninger ved videokonferencen.

6. Gældende dansk ret

Drøftelserne har ikke konsekvenser for dansk lovgivning.

7. Konsekvenser

Drøftelserne forventes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er blandt medlemsstaterne bred opbakning til, at EU søger fælles løsninger mhp. at løse de handelsmæssige udfordringer, som er afledt af COVID-19-krisen. Enkelte lande ventes at tale for, at EU styrker sin muligheder for selvforsyning af bl.a. medicin og medicinsk udstyr gennem relokalisering af produktion og oplagring i Europa. Andre lande ventes at tale for tiltag, der sikrer fortsatte åbne globale markeder, herunder at al told og tekniske barrierer fjernes for medicinsk udstyr.

10. Regeringens generelle holdning

Handelspolitikken kan spille en vigtig rolle i afbødningen af de økonomiske konsekvenser af COVID-19-krisen både på kort og lang sigt. Dette sker bedst ved fortsat at sikre åbne markeder og frie handelsstrømme, og en fair og bæredygtig handelspolitik.

EU skal tage aktiv del i en koordineret international respons på COVID-19, som medvirker til at opretholde samhandlen på verdensplan, samtidig med at europæiske interesser varetages. Danske arbejdspladser og eksportinteresser beskyttes bedst gennem opretholdelse og styrkelse af de globale værdi- og forsyningskæder, fair og bæredygtig handel samt et transparent og regelbaseret handelssystem med WTO i centrum.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen er ikke tidligere blevet forelagt for Folketingets Europaudvalg.